

УДК 004.9.340

М.Я. ШВЕЦЬ, *член-кореспондент АПрН України,
доктор економічних наук, професор*

ПРОВОА ІНФОРМАТИКА ЯК НАПРЯМОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Правова інформатика визначається як галузь дослідження і вирішення проблем системної інформатизації законотворчої, нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судової та правоосвітньої діяльності.

Діапазон проблем, що досліджуються і розв’язується правовою інформатикою - від опрацювання даних до отримання нових знань та прийняття управлінських рішень в інтересах громадян, суспільства, законодавчої, виконавчої та судової влади.

На відміну від кібернетики, що вивчає загальні закони перетворення інформації в цілеспрямованих системах будь-якої природи, інформатика, зокрема правова інформатика, вивчає системи організаційного управління, технологію збору, передачі, накопичення, опрацювання, використання інформації в реальних системах (державне управління, законотворчість, правоохоронна діяльність, судочинство, правова освіта і т.д.).

Основні завдання інформатики, зокрема правової інформатики, полягають у тому, щоб, спираючись на теоретичний фундамент кібернетики та правових наук, використовуючи сучасні засоби і методи опрацювання даних, звільнити людину від складних та трудомістких операцій вироблення управлінських рішень і особливо тих, які при традиційній організації і технології опрацювання інформації вирішувати складно.

Це задачі, які В.М. Глушков [1] іменував “новими”, нині вони також розглядаються як інноваційні. Одним з прикладів таких “задач” є побудова “Системи баз даних і знань в галузі держави і права”, створеної колективами Апарату Верховної Ради України, Академії правових наук України та МВС України. Детальний опис цієї розробки наведено в монографії [2]. Створення і постійний розвиток таких систем зумовлено потребою інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої, нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судової та правоосвітньої діяльності.

Тотальна і системна інформатизація дозволяє по-новому, оперативно, обґрунтовано та прозоро вирішувати службові, наукові, навчальні та інші завдання.

Черговим кроком держави щодо системної інформатизації правоохоронної діяльності є прийняття Кабінетом Міністрів України постанови № 321 від 8 квітня 2009 р. **“Про затвердження Державної програми інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов’язана з боротьбою із злочинністю”** (додається далі), до розроблення і реалізації якої причетний колектив Науково-дослідного центру правової інформатики Академії правових наук України.

Використана література

1. Глушков В.М. Введение в АСУ / В.М. Глушков. – К.: Техніка, 1974. – 320 с.
2. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності : монографія ; кер. авт. кол. Швець М.Я. – К. : Навч. книга, 2005. – 639 с.

* * * * *

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 8 квітня 2009 р. № 321 Київ

Про затвердження Державної програми інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю

Відповідно до Указу Президента України від 31 січня 2006 р. № 80 (80/2006) "Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю" Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Державну програму інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю (далі - Програма), що додається.

2. Міністерству економіки включати за поданням Міністерства внутрішніх справ визначені Програмою завдання, заходи та показники до відповідних розділів проекту Державної програми економічного і соціального розвитку України на відповідний рік.

3. Міністерству внутрішніх справ та іншим центральним органам виконавчої влади забезпечити виконання визначених Програмою завдань і заходів у межах асигнувань, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік.

4. Центральним органам виконавчої влади подавати щороку до 15 лютого Міністерству внутрішніх справ звіти про хід виконання Програми для інформування до 1 березня Кабінету Міністрів України.

Прем'єр-міністр України Ю.ТИМОШЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 8 квітня 2009 р. № 321

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю

Загальна частина

На даний час інформатизація правоохоронних органів здійснюється шляхом створення та експлуатації кожним органом власних інформаційних систем, які в цілому забезпечують виконання покладених на відповідний орган завдань, пов'язаних, зокрема, з боротьбою із злочинністю.

У рамках виконання державних програм за останні п'ять років у правоохоронних органах, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю (далі – правоохоронні органи), створені та функціонують спеціалізовані міжвідомчі інформаційно-телекомунікаційні системи обміну інформацією про осіб і транспортні засоби, які перетинають державний кордон, здійснюються заходи із запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, контрабанді та фінансуванню тероризму. Зазначені системи забезпечують збирання, накопичення інформації та обмін нею лише між окремими підрозділами правоохоронних органів, переважно на рівні взаємодії їх центральних апаратів. У ході виконання зазначених програм правоохоронними органами набуто позитивний досвід створення захищених

інформаційно-телекомунікаційних систем як окремих підсистем Національної системи конфіденційного зв'язку.

Проте злочинність в Україні постійно трансформується та набуває нових організаційних форм. У зв'язку з чим потребують удосконалення і методи боротьби із злочинністю, зокрема за рахунок підвищення ефективності інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів.

Мета Програми

Метою Програми є створення інтегрованої міжвідомчої інформаційно-телекомунікаційної системи правоохоронних органів (далі – система), що сприятиме реалізації державної політики з питань боротьби із злочинністю, а саме забезпечить створення умов для поліпшення координації організаційних, профілактичних, оперативно-розшукових заходів, а також підвищить ефективність інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності за рахунок удосконалення інформаційної взаємодії шляхом використання сучасних захищених інформаційно-телекомунікаційних систем і проведення стандартизованих (уніфікованих) процедур обміну інформацією.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Розв'язання проблеми можливе шляхом:

- визначення потреб правоохоронних органів в інформаційних ресурсах;
- удосконалення наявних та розроблення нових нормативно-правових актів, які чітко визначатимуть порядок, стандарти, механізм та обсяги інформаційної взаємодії;
- організаційного та кадрового забезпечення розроблення і функціонування системи;
- залучення інформаційних ресурсів інших державних органів для використання їх правоохоронними органами в порядку, установленому законодавством;
- розроблення та запровадження єдиної уніфікованої технології оброблення інформації в системі, а також типових і спільних програмних засобів;
- створення телекомунікаційної складової системи як окремої підсистеми Національної системи конфіденційного зв'язку із забезпеченням можливості інформаційної взаємодії з наявними системами правоохоронних органів;
- залучення до створення системи вітчизняних науково-дослідних установ;
- створення в правоохоронних органах технічної бази для впровадження системи;
- упровадження комплексної системи захисту інформації та підтвердження її відповідності в порядку, установленому законодавством;
- визначення принципів можливої інтеграції системи до міжнародних спеціалізованих інформаційних систем у сфері запобігання злочинності.

Шляхи і способи розв'язання проблеми визначені з урахуванням результатів аналізу сучасного стану інформатизації правоохоронних органів та основних причин низького рівня інформаційної взаємодії і координації діяльності правоохоронних органів під час виконання покладених на них завдань.

Реалізація зазначених шляхів і способів розв'язання проблеми зумовлена також необхідністю переходу на принципово новий рівень інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів, більш ефективного спільного використання ними інформаційних ресурсів для реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю та корупцією, захисту конституційних прав і свобод громадян та інтересів держави. Крім того, при їх обранні враховано потреби в удосконаленні координації діяльності органів державної влади під час створення елементів інформаційної інфраструктури відповідно до положень Закону України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” (537-16).

Відповідно до Закону України “Про Національну програму інформатизації” (74/98-ВР) Програма є складовою частиною Національної програми інформатизації. Державний замовник-

координатор Програми подає щокварталу та щороку Генеральному державному замовникові Національної програми інформатизації звіти про хід виконання Програми.

(Прогнозні обсяги і джерела фінансування зазначено в додатку 1 до Програми; див. БД “Законодавство”).

Завдання і заходи

Завдання і заходи з виконання Програми:

полягають у послідовному проведенні науково-дослідних та проектувальних робіт, робіт із розроблення системи, впровадження її у дослідну і промислову експлуатацію, із створення комплексної системи захисту інформації системи та її атестації;

спрямовані на удосконалення інформаційної взаємодії правоохоронних органів шляхом запровадження та використання сучасних захищених інформаційно-телекомунікаційних систем та стандартизованих (уніфікованих) процедур обміну інформацією;

визначені з урахуванням того, що правоохоронними органами та іншими органами виконавчої влади вже створена та експлуатується значна кількість власних, схожих за структурою інформаційно-телекомунікаційних систем, інформаційні ресурси яких формуються переважно на регіональному рівні, а в центральних органах виконавчої влади, як правило, створені центральні банки даних, а також того, що вже існують спеціалізовані інформаційно-телекомунікаційні системи міжвідомчого обміну інформацією, елементи яких можливо використати під час створення системи.

(Завдання і заходи з виконання визначено в додатку 2 до Програми; див. БД “Законодавство”).

Очікувані результати, ефективність Програми

Виконання Програми дасть змогу створити систему, яка сприятиме істотному вдосконаленню інформаційної взаємодії правоохоронних та інших державних органів у сфері боротьби із злочинністю, поліпшенню координації їх діяльності, забезпеченню спільного формування та використання інформаційних ресурсів для ефективної боротьби із злочинністю, провадженню аналітичної, статистичної та управлінської діяльності у сфері захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина від злочинних проявів як найбільш небезпечної загрози державній безпеці України, а також забезпечить удосконалення координації діяльності органів державної влади під час створення елементів інформаційної інфраструктури відповідно до Закону України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки" (537-16).

(Очікувані результати виконання наведено в додатку 3 до Програми; див. БД “Законодавство”).

Обсяги та джерела фінансування

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів, що передбачаються в державному бюджеті на відповідний рік для міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, визначених державними замовниками Програми.

Обсяг фінансування підлягає уточненню під час складання проекту державного бюджету на відповідний рік.

Орієнтовний обсяг коштів державного бюджету, передбачених для виконання Програми, становить 40932,157 тис. гривень.

(Розрахунки обсягів фінансування наведено в додатку 2 до Програми; див. БД “Законодавство”).

~~~~~ * * * ~~~~~